

Talouskatsaus Suhdanteet 17.11.2015

Lähteet: OECD, Conference Board, EK, ETLA, Euroopan komissio, ISM, OMX, Suomen Pankki, Tilastokeskus, Tullihallitus, Valtiovarainministeriö ja eQ Varainhoito Oy

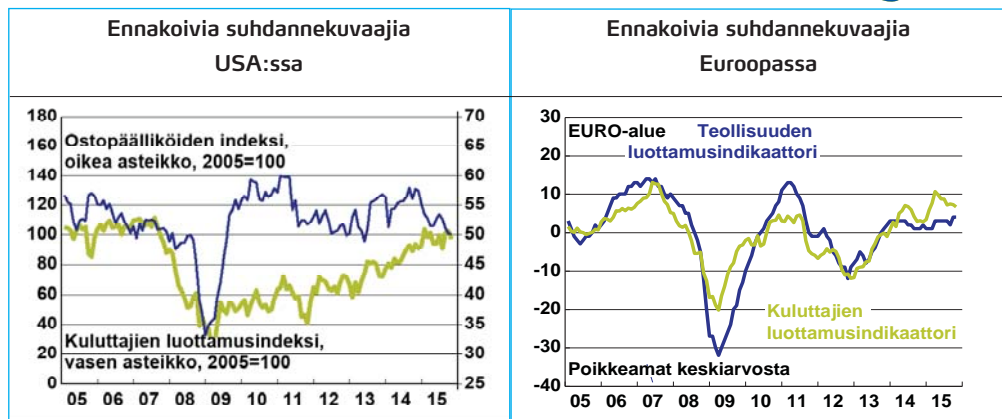

● **EU-maiden luottamus ei vielä ole käärsinyt, vaikka Eurooppaan tulee pakolaisia ja maailmankasvu heikkenee. Teollisuudessa luottamus koheni hiukan ja kuluttajien odotukset pysyivät lokakuussa ennallaan. Tuotannon ja viennin kasvu on jatkunut vakaan oloisesti, mikä on jo paljon tässä tilanteessa. Pakolaiskriisin ja Saksan autoteollisuuden skandaalin vaikutukset selviävät vasta pidemmän ajan kuluessa.**

● **USA:n ostopäälliköiden indeksi ennakoii teollisuuden kasvun hiipumista ja kuluttajien pitkään kohentunut luottamus lakkasi vahvistumasta. Bkt kasvaa noin 2,5 % vauhtia, eikä tähän ennusteta muutosta ainakaan vuoteen 2017 mennessä.**

● **Kiinan ulkomaankauppa on vähentynyt tuntuvasti, ja tämä on heijastunut koko maailmankauppaan. OECD ennustaa Venäjän bkt:n vähenevän tänä vuonna 4 prosenttia, mutta supistuvan vain hiukan enää vuonna 2016.**

● **Suomessa epämääräinen suhdanetilanne jatkuu, vaikka teollisuuden tuoreimmat luvut olivat jo parempia. Suhdanekyselyt eivät lupaa kasvukäännettä vielä ensi vuoden alkuunkaan. Kotimarkkinat ovat sinnitelleet olosuhteisiin nähden kohtalaisesti ja pitäneet yllä pientä kasvua.**

EU-maiden varovainen nousu jatkuu, eivätkä tuotanto-odotuksetkaan huonontuneet ainakaan vielä lokakuussa. EU:n teollisuuden luottamusindikaattori kertoo lähinnä vallitsevasta suhdannetilanteesta ja toteutuneista reaalisista muutoksista. Ne eivät ennakoii tulevaa samoin kuin EK:n suhdannenäkymät.

Pelot ja tunnelmien muutokset voivat kuvastua ennemmin kuluttajien odotuksissa. Mitään jyrkkää muutosta ei näytä nyt tapahtuneen, mutta odotukset ovat himmenneet jonkin verran kuluvan vuoden alusta lähtien. Saksassa kuluttajien odotukset heikkenivät syys- ja lokakuun aikana EU:n keskimääräiselle tasolle.

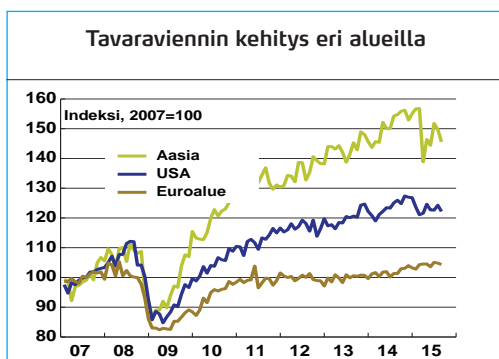
OECD ennustaa marraskuun katsauksessaan maailman bkt:n kasvun hidastuvan tänä vuonna 2,9 prosenttiin, mutta kiihtyvän jälleen 3-4 prosentin vau-

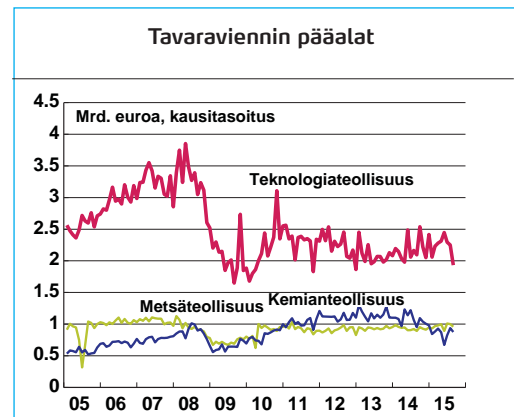
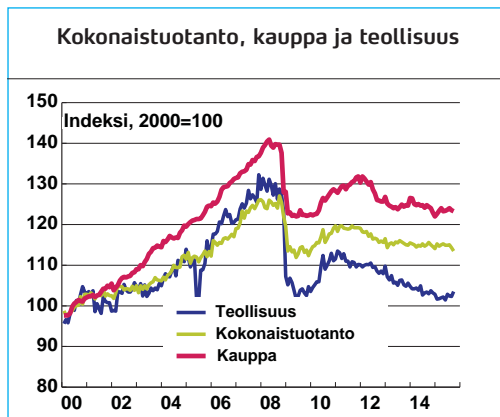
tiin vuosina 2016-2017. Maailmankaupan kasvu loppahti harvinaisesti kuluvana vuonna, ja sille ennustetaan vain 2 prosentin kasvua. Kaupankäynnin hiipumisen taustalla on erityisesti Kiinan tuonnin supistuminen. Kaupan ennustetaan elpyvän ensi vuonna ja ylittävän normaalisti bkt:n kasvun v. 2017.

USA:n kasvun ennustetaan jatkuvan vuosina 2015-2017 samalla vauhdilla kuin tähänkin asti. OECD:n ennakkoiva indikaattori (Cli) laskee kuitenkin USA:lla ja Britannialla, joka yleensä seuraa USA:n kehitystä. Euroalueen bkt kasvaisi tänä vuonna 1,5 % ja edelleen noin 2 % vuosina 2016 ja 2017. Saksan ennuste on käytännössä sama.

Kiinan kasvuvauhti hiipuu vähitellen, mutta vuonna 2017 bkt:n volyymi lisääntyisi ennusteen mukaan silti vielä runsaat 6 prosenttia. Japanin kehitys jää heikoksi ja kasvun ennustetaan hiipuvan jälleen puolen prosentin tasolle v. 2017.

BRICS-maista Venäjä sekä Brasilia ovat jyrkässä laskussa ja Etelä-Afrikan kasvu on vaatimatonta. Intia ja Kiina kasvavat edelleen nopeasti. Muita nopeasti kasvavia maita ovat mm. Indonesia, mutta suurin osa muista kehittyvistä maista yltää korkeintaan keskinkertaisiin kasvulukuihin.

Tuotannon kuukausikuvaaja ei saanut nostetta teollisuustuotannon syyskuun hyvistä luvuista. Lisäksi kaupan orastava elpyminen hävisi syyskuun päivityksessä. Lopputulemana oli varsin jyrkkä bkt:n lasku syyskuussa. Kuukausikuvaajan tiedoilla lasketun kokonaistuotanto putoaisi 3. neljänneksellä yllättävänkin selvästi.

Teollisuuden volyyymi-indeksi elävöityi kuitenkin syyskuussa korjauksen myötä ja tuotanto kohosi selvästi. Kasvu tuli teknolgiateollisuudesta, jonka koneiden ja laitteiden indeksit pistettiin kuluvan vuoden osalta uusiksi. Myös kulkuneuvojen valmistus lisääntyi syyskuussa reippaasti.

Aika näyttää kuinka pysyvästä noususta nyt on kysymys, ja onko tämä merkki yleisemmästäkin teollisuuden elpymisestä. Nousua on nyt lähinnä kahdella mainitulla toimialalla, jotka yksinään eivät taida nostaa teollisuustuotantoa kuopan pohjalta. Metsäteollisuuden, kemian tai muun teollisuuden aloilla ei ole nyt nousua.

Teollisuuden kääntymisen nousuun sopii yleiskuvaan suhdanteista: Eurooppa elpyy ja nousun merkkejä voi nähdä joillakin aloilla. Juuri nyt nousua voi myös epäillä: teollisuuden kanssa yksiin menevän tukkukau-

pan kasvu lopahti ja teollisuuden liikevaihto vähenee. Merkittävin seikka lienee se, että EK:n suhdannebarometri mukaan näkymät ovat heikot ainakin ensi vuoden alkuneljännekseseen saakka. Suhdannekyselyt kertovat yleensä ensimmäisinä käänteistä.

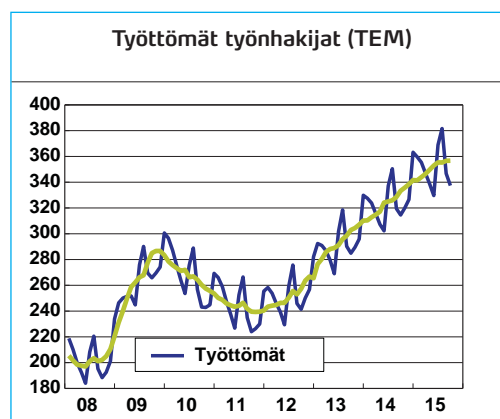
Tavaraviennin arvon kehityksessä ei ole viime kuukausina ollut muutoksia, eikä niitä sanottavammin ole ollut viime vuosinakaan. Vientikäyrä kulkee vaakaasuoraan, mutta tuonti vähenee. Öljyn hinnan laskun ansiosta vaihtosuhte on kääntynyt nousuvaksi ja kauppatase ylijäämäiseksi.

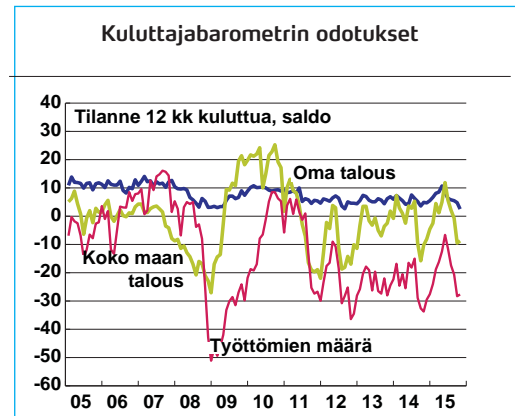
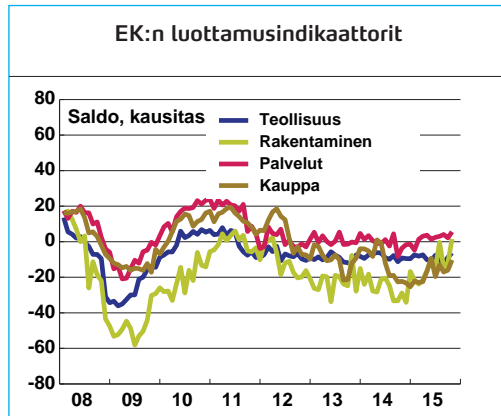
Viennin toimialoilla ei näy samantilaista nousua kuin teollisuustuotannon volyyymissa. Teknolgiateollisuudenkin nousu lopahti, vaikka kulku-

neuvojen vienti kasvaa. Metsäteollisuuden vienti kasvaa, mutta pieni muutos ei oikein erotu kuvassa.

Rakentamisen elpymisestä on merkkejä suhdannekyselyissä sekä alan indikaattoreissa. Myös liikevaihto kasvaa. Asuntojen hinnat ovat kohonneet, vaikka syyskuussa oli laskua.

Työttömyys ei ole vähentymässä, mutta ilmeisesti opiskelijavirtojen liikkeistä johtuen syyskuun Tilastokeskuksen työttömyysaste aleni reippaasti. Työ- ja elinkeinoministeriön tilastoissa muutos oli vähäinen, koska työttömän määritelmä on heillä erilainen. Työttömien määrä on TEM:n tilastoissa noin 100 tuhatta suurempi kuin Tilastokeskuksella.

EK:n Suhdannebarometri ei antanut marraskuussa kaivattua lupausta tulevasta noususta. Suhdannenäkymien perusteella teollisuudessa ja palveluissa ei näy käännettä vielä vuodenvaihteenkaan jälkeen.

Teollisuuden tilauskanta on keskimääräistä alhaisemmalla tasolla ja suhdannetilanne on tuntuvasti normaalia heikompi. Myös palveluissa suhdannetilanne on keskimääräistä heikompi, vaikka siinä oli hiukan kohennusta syksyn aikana.

Rakentamisessa näkymät ovat kirkaammat ja suhdannetilanne on lieventynyt kuluvan vuoden aikana.

Kuluttajien luottamus heikkeni lokakuussa edelleen tuntuvasti. Erityisesti alenivat arviot oman talouden kehityksestä, mitkä yleensä ovat olleet kyselyssä vakaita. Nämä arviot ovat nyt yhtä alhaalla kuin heikoimmillaan finanssikriisin aikana.

Arviot maan talouden kehityksestä ja työllisyydestä olivat myös synkät, mutta ne eivät enää huonontuneet syyskuun tasosta.

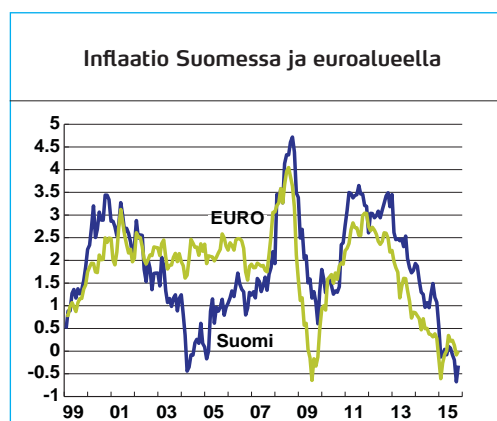
Kuluttajahintojen lasku edellisvuodesta lieveni Suomessa lokakuussa. Hinnat alentuivat keskimäärin 0,3 %

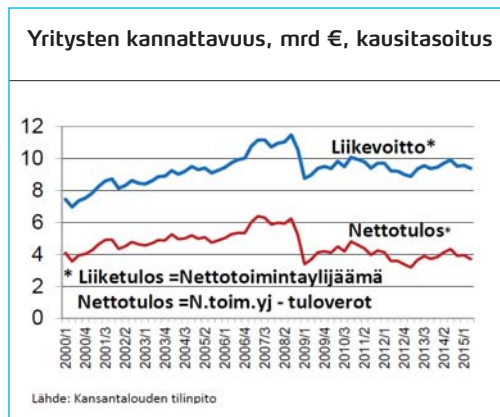
edellisvuodesta. Syyskuussa inflaatio oli -0,6 %. Syyskuusta lokakuuhun hinnat kohosivat 0,2 %. Edelliseen vuoteen nähden hintoja alensi mm. polttonesteiden halventuminen. Vuokrat ja vastikkeet sekä ajoneuvoverot sen sijaan kallistuivat ja kohottivat inflaatiota.

Hintojen alentuminen edellisvuoteen nähden ehkä hellittää lähikuukaudet, sillä edellisvuoden vertailukuukaudet ovat hintatasoltaan alhaisempia. Tähän vaikuttaa ennen kaikkea öljyn hinnan romahdus viime vuoden loppulla. Öljyn hinta on tosin poukkoillut kuluvanakin vuonna.

Tilanne on samanlainen myös euroalueella öljyn hinnan osalta, mutta hintakehitys on muutenkin ollut euroalueella melko yhtenäinen mm. samankaltaisen talouskehityksen ja yhteisen rahapolitiikan kautta. Inflaatio tulee kuitenkin olemaan euroalueella nopeampaa kuin Suomessa.

Julkinen talous on tehtyjen säästö päätösten perusteella korjaantumassa parempaan suuntaan, mutta kuukausittaisten tilastojen perusteella tästä ei vielä saa selvää kuvaa. Kuukausittaista vaihtelua on paljon ja tilastolliset muutokset hämärtävät osaltaan kehitystä. Syyskuun tietojen mukaan alijäämä olisi kasvanut.

Pörssikurssit ovat palautuneet lokakuusta lähtien lähelle alkusyksyn tasoa. USA:n Dow Jones indeksi on jo lähellä kevään huippua. Suomessa yleisindeksit ovat kevään huipusta jäljessä vajaan 10 %.

Hyvin ovat kurssit kohonneet myös Saksassa, jossa Dax-yleisindeksi on ylittänyt VW:n päästö kriisiä edeltävän tasonsa. Volkswagenin kurssi laski jo ennen päästökandaalia noin 30 %, sitten lasku kiihtyi. Yhteensä kurssi on pudonnut yli 60 %.

Shanghain pörssi on toipunut hiljalleen syksyn pudotuksesta, mutta on edelleen noin 30 % kesän huippua alempana. Kurssit kuitenkin nousivat vuoden 2014 loppupuolella nopeasti 2,5-kertaiseksi, joten taso on edelleen suhdannekehitykseen nähden pikemminkin korkea kuin matala.

Yritysten kannattavuus on välillä parantunut, vaikka talouden kehitys on ollut vuosia heikko. Tulokset kohenivat vuoden 2013 alusta viime vuoden puoliväliin saakka, mutta alkoivat sitten huonontua jälleen. Sitä näyttäisivät selittävän ainakin öljy- ja elintarviketeollisuuden taantuminen sekä Venäjän viennin ongelmat. Ennakkotietojen mukaan bkt vähenee 3.

neljänneksellä, mikä tarkoittaa ehkä lisää tuloslaskua. Paljolti kansainvälisestä kehityksestä riippuvaisilla pörssiyrityksillä tulokset paraniivat 3.neljänneksellä liikevaihdon laskusta huolimatta.

Etlan nollan kieppeillä oleva kasvuennuste kuluvalle vuodelle voidaan ehkä saavuttaa, kun tilastoja

muutettiin takautuvasti. Ei kuitenkaan ole kovin suurta merkitystä sillä onko vuoden 2015 kasvu hiukan alle vai päälle nollan. Varmuus elpymisestä olisi sitäkin tärkeämpää. Nyt ennusteiden perustana oleva nousu on jälleen lykkäytynyt, ja parempi kehitys on edelleen oletusten varassa. Ensi vuoden sinänsä vaatimaton kasvukin edellyttää käännettä.

Keskeiset ennusteluvut

Ennakkoluvut 2014 Tilastokeskus / Ennusteet, Etlä: Suhdanne 2, syyskuu 2015

	Vuosimuutos, %			
	2014*	2015**	2016**	2017**
Bkt, volyymi.....	-0,4	0,2	1,0	1,3
Vienti, volyymi.....	-0,7	-1,0	2,7	2,9
Tuonti, volyymi.....	0,0	-1,6	2,5	1,9
Yksityinen kulutus, volyymi.....	0,5	0,7	0,4	0,4
Yksityiset investoinnit, volyymi....	-3,9	-1,3	2,9	3,2
Kuluttajahinnat.....	1,0	-0,1	0,7	1,4
Ansiotasoindeksi.....	1,7	1,1	1,1	1,2
Tasot ja asteet				
Työttömyysaste, %.....	8,7	9,6	9,5	9,4
Työllisyysaste, %	68,4	68,1	68,3	68,6
Vaihtotase, Mrd €.....	-4,5	-2,0	-1,1	0,2
Jul.yhteisöjen jäämä, % BKT:sta	-3,3	-3,0	-2,6	-2,3

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

PL 30 (Eteläranta 10), 00131 Helsinki
 Puhelin 09 420 20 • Faksi 09 4202 2299
 www.ek.fi

Lisätietoja

Ekonomisti Juha Vartia
 Puh. 09 4202 2603
 etunimi.sukunimi@ek.fi